

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อ
ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการ
และการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปี
เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

**The Effect of Scope of Business Operations as
Conglomerate on the Relationship between Corporate
Governance Characteristics and Voluntary Disclosures
in the Annual Reports about Social Responsibility of
Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand**

จักรวุฒิ ขอบพิเชียร

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการวิจัย พบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัท อัตราส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารและบริษัทมีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายในมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในทางตรงข้ามกันอัตราส่วนของสมาชิกบอร์ดและอัตราส่วนของกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ลักษณะของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือร่วมกับขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบและการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายในสามารถช่วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมของธุรกิจเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : ลักษณะการกำกับดูแลกิจการ การเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม การดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

The objective of this study to examined the effect of scope of business operations as conglomerate on the relationship between corporate governance characteristics and voluntary disclosures about social responsibility. The research results found that there was a positive relationship between board's size, board's independent non-executive directors ratio, and internal audit department is in company existence and voluntary disclosures about social responsibility. In contrast, there was a negative relationship between board's family members ratio and audit committee's independent non-executive directors ratio and voluntary disclosures about social responsibility. Furthermore, interaction term of scope of business operations as conglomerate characteristic with audit committee's size and internal audit department is in company existence can aid in enhancing firm's voluntary disclosures about social responsibility.

Keywords : Corporate governance characteristics, Voluntary disclosures about social responsibility, Scope of business operations as conglomerate, Listed companies in the stock exchange of Thailand

บทนำ

แนวคิดที่สำคัญของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปี คือ คุณภาพของข้อมูลทางการเงินถูกกำหนดขึ้นต้นในความสัมพันธ์สำหรับหลักกรรมการป้องกันผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุน (Shareholder / Investor protection) ด้วยการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอและครบถ้วนจากแบบอย่างของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล
ภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ในการประเมินคุณภาพมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard หรือ IAS) ได้อธิบายหลักการป้องกันผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุน โดยคุณภาพของรายงานทางการเงินคือ ข้อมูลทางการเงินจะต้องเปิดเผยข้อมูลครบถ้วนและโปร่งใส (Full and transparent disclosure) นั่นคือการไม่ออกแบบรายงานทางการเงิน ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินเข้าใจผิดไป (Jonas & Blanchet. 2000) ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ (Adequate of disclosure) ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะแค่การเปิดเผยข้อมูลหรือไม่เปิดเผยข้อมูลเท่านั้น แต่หมายถึงความถูกต้องของข้อมูลและระยะเวลาที่เปิดเผยด้วยเพราะการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจึงบิดเบือนข้อมูลหรือการเปิดเผยข้อมูลที่ต้อง แต่เปิดเผยออกมาในระยะเวลาที่ไม่เหมาะสม ย่อมสามารถสร้างความเสียหายที่เกิดขึ้นกับกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ได้ (Paweeewun. 2003) นอกจากนี้ รายงานประจำปีมีความสำคัญที่สุดของแหล่งข้อมูลทางการเงินและไม่ใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) ทุกฝ่ายที่อยู่ภายนอกบริษัทเหล่านั้น และรายงานประจำปีเป็นสิ่งที่สามารถสนับสนุนในการใช้เพื่อการวิเคราะห์ และเปรียบเทียบข้อมูลของบริษัทได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วขึ้น (Botosan. 1997, Knutson. 1992, Lang & Lungholm. 1993)

ความสนใจที่ศึกษาเกี่ยวกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศในกลุ่มยุโรปมีงานวิจัยจำนวนมาก (Buzby. 1975, Cerf. 1961, Cooke. 1989, 1991, 1992, Depoers. 2000, Firth. 1979, Hossain, Perera, & Rahman. 1995, Inchausti. 1997, Malone, Fries, & Jones. 1993, McKinnon & Dalimunthe. 1993, McNally, Eng, & Hasseldine. 1982, Raffournier. 1995, Singhvi & Desai. 1971) ในทางตรงกันข้ามมีความสนใจที่ศึกษาเกี่ยวกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจที่เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศอาเซียนซึ่งรวมทั้งประเทศไทยมีงานวิจัยจำนวนน้อย (Balachandran & Bliss. 2004, Chau & Gray. 2002, Chobpichien, Haron, & Ibrahim. 2007, 2008, Eng & Mak. 2003, Haniffa & Cooke. 2002, Hossain, Tan, & Adams. 1994, Rahman. 1998)

การศึกษานี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการตรวจสอบพฤติกรรมการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มตลาดทุนเกิดใหม่ (Emerging Capital Markets หรือ ECMs) โดยมีความหมายใกล้เคียง

กับตลาดทุนที่อยู่ในประเทศกำลังพัฒนา อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยภายใต้สภาพแวดล้อมของประเทศไทยสามารถนำไปใช้อ้างอิงโดยทั่วไปสำหรับประเทศอื่นที่มีสภาพเศรษฐกิจพื้นฐานคล้ายคลึงกัน ซึ่งประกอบด้วย 14 ประเทศในทวีปแอฟริกา ได้แก่ บอซวานา ไชวอริโคส โซบีส อียิปต์ กานา แคนยา มอริเชียส นามิเบีย ไนจีเรีย แอฟริกาใต้ สวาซิแลนด์ ทรีนิแดด และโตโบโก 11 ประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ บังกลาเทศ จีน อินเดีย อินโดนีเซีย เกาหลี มาเลเซีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา ไต้หวัน และไทย 5 ประเทศในยุโรป ได้แก่ กรีซ ฮังการี โปแลนด์ โปตุเกส และตุรกี 13 ประเทศในลาตินอเมริกา ได้แก่ อาเจนตินา บาร์เบโดส บราซิล ชิลี โคลัมเบีย คอสตาริกา เอกวาดอร์ จาไมกา เม็กซิโก ปานามา เปรู อุรุกวัย และเวเนซุเอลา และ 4 ประเทศในตะวันออกกลาง ได้แก่ อิหร่าน จอร์แดน โมร็อกโก และโอมาน (Saudagaran & Diga. 1997)

ปัญหาการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินของประเทศไทยไม่เพียงพอที่จะสะท้อนความเป็นจริงในสายตาของชาวโลกมาจากผลการศึกษาของ Center for International Financial Analysis & Research (CIFAR) (1995) ที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 16 จาก 20 อันดับ ซึ่งสรุปว่ามีการเปิดเผยข้อมูลไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ทางการเงินประกอบกับผลการศึกษาของ Standard & Poor's & the National University of Singapore (2004) ที่สรุปว่า 50 บริษัทจดทะเบียนขนาดใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องมีการปรับปรุงความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี

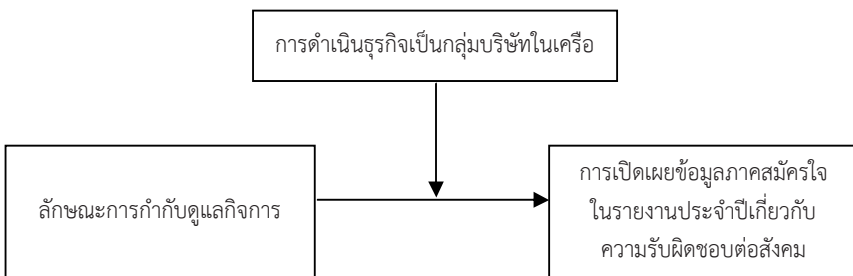
ผลการวิจัยในอดีตพบว่า ลักษณะการกำกับดูแลกิจการมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ตัวอย่างเช่น ลักษณะของคณะกรรมการบริษัท ได้แก่ ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Dalton, Daily, Johnson, & Ellstrand. 1999, Evans. 2004, Mintzberg. 1983) อัตราส่วนของกรรมการที่เป็นผู้บริหาร (Wright. 1996) อัตราส่วนของกรรมการจากภายนอกที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร (Wright, 1996) อัตราส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร (Chen & Jaggi. 2000, Wright. 1996) อัตราส่วนของสมาชิกครอบครัว (Haniffa & Cooke. 2002, Ho & Wong. 2001, Jensen & Meckling. 1976) อัตราส่วนของกรรมการที่มีพื้นฐานความรู้ด้านการบัญชีหรือการเงิน (Costales & Szurovy. 1994) และอัตราส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมของกรรมการบริษัทต่อปี (Evans. 2004) เป็นต้น ลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ได้แก่ ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (Vafeas. 2001) อัตราส่วนของกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร (Balachandran & Bliss. 2004, Chen & Jaggi. 2000)

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล
ภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อัตราส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบต่อปี (Abbott & Parker. 2000, Evans. 2004) และอัตราส่วนของการกรรมการตรวจสอบที่มีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน (Felo, Krishnamurthy, & Solieri. 2003) เป็นต้น และลักษณะของผู้ตรวจสอบบัญชีภายใน ได้แก่ บริษัทที่มีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายใน (Willekens, Vander Bauwhede, Gaeremynck, & Van de Gucht. 2004) เป็นต้น

นอกจากนี้ ผลการวิจัยในอดีตพบว่า ลักษณะเฉพาะของธุรกิจมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ตัวอย่างเช่น ลักษณะผลสำเร็จจากการดำเนินงาน ได้แก่ อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร (Cerf. 1961, Singhvi & Desai. 1971, Wallace & Naser. 1995) และอัตราส่วนสภาพคล่อง (Cooke. 1989) เป็นต้น ลักษณะทางโครงสร้าง ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Chow & Wong - Boren. 1987, Malone, Fries, & Jones. 1993) ขนาดของธุรกิจ (Ahmed & Nicholls. 1994, Balachandran & Bliss. 2004, Raffournier. 1995) และสัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายย่อย (Craswell & Taylor. 1992, McKinnon & Dalimunthe. 1993) และลักษณะทางการตลาดของธุรกิจ ได้แก่ ขอบเขตการดำเนินธุรกิจ (Cooke. 1989, Wallace & Naser. 1995) เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้อยู่ภายใต้ทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) ต้นทุนเกี่ยวกับการเมืองและข้อมูล (Information and political costs) ต้นทุนเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ (Proprietary costs) ความต้องการเงินทุน (Capital need) ต้นทุนความมีชื่อเสียง (Reputation costs) และต้นทุนการส่งสัญญาณของตัวแทน (Signaling agency costs)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ปี พ.ศ. 2549 มีจำนวนทั้งสิ้น 456 บริษัทแบ่งเป็น 8 กลุ่มธุรกิจ ได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค ธุรกิจการเงิน วัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง ทรัพยากร บริการ และเทคโนโลยี การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ บริษัททั้งหมดของประชากรที่ต้องไม่อยู่ระหว่างการพิทักษ์ทรัพย์หรือกำลังฟื้นฟูกิจการ เพราะบริษัทเหล่านี้ไม่อยู่ในสถานภาพการดำเนินงานตามปกติอาจจะไม่มีการเปิดเผยรายงานประจำปีต่อสาธารณชนผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือไม่มีการดำเนินงานเพื่อสังคม เนื่องจากบริษัทตัวเองยังประสบปัญหาความเดือดร้อนอยู่ จึงส่งผลทำให้ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอย่างเป็นปกตินิสัยของกิจการและไม่รวมกลุ่มธุรกิจการเงิน เพราะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องทำการตัดบริษัทนั้นออกจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ที่ผ่านการคัดเลือกมีจำนวนทั้งสิ้น 389 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 85.31

การศึกษาผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ จากรายงานประจำปี พ.ศ. 2549 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและจากข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฉบับออนไลน์ นั่นคือ www.setsmart.com ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ จะมีส่วนประกอบแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) ลักษณะเฉพาะของธุรกิจ คือ ขอบเขตการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ (2) ลักษณะการกำกับดูแลกิจการของธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วยขนาดของคณะกรรมการบริษัท อัตราส่วนของการกรรมการที่เป็นผู้บริหาร อัตราส่วนของการกรรมการจากภายนอกที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร อัตราส่วนของการกรรมการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร อัตราส่วนของสมาชิกครอบครัว อัตราส่วนพื้นฐานความรู้ด้านการบัญชีหรือการเงินของกรรมการ อัตราส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมของกรรมการบริษัทต่อปี ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ อัตราส่วนของ

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล
ภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ อัตราส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบต่อปี อัตราส่วนกรรมการตรวจสอบที่มีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน และบริษัทมีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายใน และ (3) ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมของกิจการ ซึ่งดัดแปลงมาจาก Fukukawa & Moon (2004), Gao, Heravi, & Xiao (2005), Hackston & Milne (1996), Haniffa & Cooke (2005), Williams & Ho Wern Pei (1999) โดยมีการหาค่าของระดับการเปิดเผยข้อมูลแบบไม่ถ่วงน้ำหนัก ซึ่งเป็นการศึกษาตามงานวิจัยของ Cooke (1989) ถ้ามีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีได้ 1 คะแนน และถ้าไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีได้ 0 คะแนน เมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลจะนับจำนวนค่าที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้วย ซึ่งเป็นการศึกษาตามงานวิจัยของ Haniffa & Cooke (2005)

งานวิจัยครั้งนี้มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลปี พ.ศ. 2549 ด้วยเหตุผลสำคัญได้แก่ (1) ธนาคารแห่งประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์การกำกับแบบรวมกลุ่มหรือ Consolidated Supervision ทำหน้าที่ดูแลกำกับการทำงานของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (Financial Conglomerate) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 โดยผลักดันให้สถาบันการเงินแม่เข้าไปดูแลการดำเนินธุรกิจของบริษัทที่ตนเองเข้าไปถือหุ้นพร้อม ๆ กันกับการดูแลธุรกิจตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการรักษาระดับเงินกองทุนของกลุ่มธุรกิจทางการเงินให้เหมาะสม การรายงานนโยบายการดำเนินธุรกิจของกลุ่มและกำหนดนโยบายบริหารความเสี่ยงภายในการจัดทำรายการทางการเงินของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน เนื้อหาเกณฑ์การกำกับแบบรวมกลุ่มซึ่งประกอบด้วย ข้อกำหนดเกี่ยวกับสัดส่วนการถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ เพื่อจัดตั้งกลุ่มธุรกิจทางการเงิน อันมีผลต่อการคิดคำนวณเงินกองทุน ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุน และการนำส่งงบการเงินต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้เงินทุนหรือสินเชื่อแก่บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมกับบริษัทภายในกลุ่มธุรกิจการเงิน และข้อกำหนดในเรื่องการให้สินเชื่อ ลงทุน และก่อภาระผูกพันแก่ลูกหนี้รายใหญ่ ฯลฯ ผลของการบังคับใช้เกณฑ์การกำกับแบบรวมกลุ่มอาจเป็นจุดเริ่มต้นของการรวมตัวขององค์กรกำกับภาคการเงิน การรวมหรือแยกอำนาจการกำกับไว้ที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่สิ่งสำคัญคงจะเป็นการผลักดันให้เกิดการประสานงานระหว่างภาคการเงินต่าง ๆ การสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่กลมกลืน การสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือเพื่อประโยชน์ในการดูแลความเสี่ยงการดำเนินงานของธุรกิจการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบรับการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์และบริการที่จะมีความสลับซับซ้อน

เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยการกำกับดูแลจากทางการในลักษณะที่เป็นเชิงกว้าง และในเชิงลึกอันจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการกำกับดูแลที่ครอบคลุมภาคการเงินที่สมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้นในอนาคต และ (2) งานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทยมีจำนวนน้อย จึงมีความจำเป็นต้องใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลที่ยอมรับจากต่างประเทศ คือ Haniffa & Cooke (2005) เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบส่งผลให้งานวิจัยนี้นำข้อมูลปี พ.ศ. 2549 มาทำการศึกษาก่อนการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์การกำกับแบรวมกลุ่มของธนาคารแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 และเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของ Haniffa & Cooke (2005) นอกจากนี้ข้อมูลปี พ.ศ. 2549 มีประโยชน์ต่อการวิจัยภายหลังการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น เป็นการวิจัยแบบต่อเนื่อง (Longitudinal research) ซึ่งจะทำให้ผลสรุปของข้อมูลที่ได้ชัดเจน ละเอียด และเห็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์หรือแนวโน้มที่เกิดขึ้นในการศึกษาสำหรับประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยภายใต้สภาพแวดล้อมของประเทศไทยสามารถนำไปใช้อ้างอิงโดยทั่วไปสำหรับประเทศอื่นที่มีสภาพเศรษฐกิจพื้นฐานคล้ายคลึงกันดังกล่าวข้างต้น

ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมแบบนับจำนวนคำมี 5 ด้าน จำนวนรวมทั้งหมด 80 รายการ ซึ่งประกอบด้วย (1) ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ แดงการณีสภาวะของสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป แดงการณีนโยบายสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบสิ่งแวดล้อม การดำเนินการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การช่วยเหลือสุนทรียภาพของสิ่งแวดล้อม โครงการการศึกษา รางวัล และรายงานการค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (2) ด้านพลังงาน ได้แก่ การอนุรักษ์พลังงาน ประสิทธิภาพพลังงาน การใช้ประโยชน์ของวัสดุสิ้นเปลือง การมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานจากการนำกลับมาใช้อีก การลดการเผาผลาญพลังงาน การเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์ การวิจัยการอนุรักษ์พลังงาน รางวัล และพลังงานทดแทน (3) ด้านทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ สุขภาพและความปลอดภัย การช่วยเหลือ การตอบแทน และผลประโยชน์ของลูกจ้าง ขวัญและความสัมพันธ์ของลูกจ้าง ความสัมพันธ์เกี่ยวกับคนงานที่ทำงานในอุตสาหกรรม สวัสดิการของลูกจ้าง การฝึกอบรมของลูกจ้าง การปรับปรุงเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในการทำงาน การปิดและการปรับโครงสร้างหน่วยงาน (4) ด้านผลิตภัณฑ์และลูกค้า ได้แก่ การพัฒนาและการวิจัยผลิตภัณฑ์ ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล
ภาคสมัครใจ ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภคม ข้อมูลสะท้อนผลที่เกิดขึ้นจากผู้บริโภค และรางวัลเกี่ยวกับผู้บริโภค และ (5) ด้านชุมชน ได้แก่ ผู้บริจาคเกี่ยวกับเงินสด / ผลิตภัณฑ์ / การบริการลูกค้า เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกิจกรรม ผู้อุปถัมภ์สุขภาพของชุมชนผู้อุปถัมภ์การวิจัยเกี่ยวกับการแพทย์ ผู้อุปถัมภ์การสัมมนาทางการศึกษา โครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับเงินทุนเพื่อการศึกษาการสนับสนุนความดีเด่นของชาติ / การอุปถัมภ์การณรงค์ของรัฐบาล ผู้อุปถัมภ์กิจกรรม การช่วยเหลือตนเองของชุมชน ผู้อุปถัมภ์การพัฒนาอุตสาหกรรมท้องถิ่นหรืออุตสาหกรรมชุมชน และการสนับสนุนโครงการและกิจกรรมของชุมชน โดยวิธีการวัดค่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมของกิจการแบบนับจำนวนค่า จะนำจำนวนค่าที่ได้จากผู้ช่วยนักวิจัย 3 กลุ่มมาทำการประเมินโดยนำจำนวนค่าที่ได้จากทั้ง 3 กลุ่มมาหาค่าเฉลี่ยแต่ละข้อและสรุปผลจำนวนค่าจากค่าเฉลี่ยทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ Haniffa & Cooke (2005) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมแบบนับจำนวนค่า ได้แก่ จำนวนค่าของข้อมูลสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.64) มีจำนวนค่าสูงกว่าเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.30) จำนวนค่าของข้อมูลพลังงาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.38) มีจำนวนค่าสูงกว่าเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.64) จำนวนค่าของข้อมูลทรัพยากรมนุษย์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 85.76) มีจำนวนค่าต่ำกว่าเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 90.06) จำนวนค่าของข้อมูลผลิตภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 110.14) มีจำนวนค่าต่ำกว่าเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 131.86) จำนวนค่าของข้อมูลชุมชน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 92.05) มีจำนวนค่าสูงกว่าเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.48) และจำนวนค่าของข้อมูลรวมทั้งหมดเกี่ยวกับสังคม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 353.99) มีจำนวนค่าสูงกว่าเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 275.49)

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย การวัดค่าของความน่าเชื่อถือของตัวแปรตาม ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ Cronbach's Alpha (Cronbach. 1951) จุดที่ตัดสินใจยอมรับว่าข้อมูลมีความน่าเชื่อถือในงานวิจัยนี้คือ ค่า Cronbach's Alpha coefficient มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.70 (Nunnally. 1978, Sureshchandra, Rajendran, & Anantharaman, 2002) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ค่า Cronbach's Alpha coefficient ของการนับจำนวนค่าของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมได้แก่ ข้อมูลสิ่งแวดล้อมมีค่าระหว่าง .819 ถึง .831 คือ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับได้ ข้อมูลพลังงานมีค่าระหว่าง .823 ถึง .831 คือ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับได้ ข้อมูลทรัพยากรมนุษย์มีค่าระหว่าง .813 ถึง .831 คือ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับได้

ข้อมูลผลิตภัณฑ์มีค่าระหว่าง .818 ถึง .831 คือ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับได้ ข้อมูลชุมชนมีค่าระหว่าง .809 ถึง .831 คือ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับได้ และ ข้อมูลรวมทั้งหมดเกี่ยวกับสังคมมีค่าเท่ากับ .858 คือ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับได้

การวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์การถดถอยสำหรับหาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ เพื่อศึกษาผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือข่ายที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีรูปแบบของสมการที่ยอมรับมาจาก Muller, Judd, & Yzerbyt (2005) ดังนี้

$$ALLVD = \beta_{10} + \beta_{11}/V + \beta_{12}/Mo + \beta_{13}/V_Mo + \varepsilon_1 \quad (1)$$

ลักษณะของตัวแปร	อักษรย่อ	วิธีกรวัดค่าตัวแปร
ตัวแปรตาม (Dependent variable)		
ระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมรวมทุกด้าน (All of voluntary disclosures about social responsibility)	ALLVD	แบบนับจำนวนค่า จะนำจำนวนค่าที่ได้จากผู้ช่วยนักวิจัย 3 กลุ่ม มาทำการประเมินโดยนำจำนวนค่าที่ได้จากทั้ง 3 กลุ่ม มาหาค่าเฉลี่ยแต่ละข้อและสรุปผลจำนวนค่าจากค่าเฉลี่ยทางสถิติ
ตัวแปรอิสระ (Independent variable)	IV	
ลักษณะคณะกรรมการบริษัทของธุรกิจ		
ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board's size)	BSIZ	เลขกำลังของฐาน 2 ของจำนวนกรรมการ
อัตราส่วนของการการที่เป็นผู้บริหาร (Board's executive directors ratio)	BEXE	จำนวนกรรมการที่เป็นผู้บริหาร/จำนวนกรรมการของคณะกรรมการบริษัท
อัตราส่วนของการการจากภายนอกที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร (Board's outside non-executive directors ratio)	BOUT	จำนวนกรรมการจากภายนอกที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร/จำนวนกรรมการของคณะกรรมการบริษัท
อัตราส่วนของการการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร (Board's independent non-executive directors ratio)	BIND	จำนวนกรรมการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร/จำนวนกรรมการของคณะกรรมการบริษัท
อัตราส่วนของสมาชิกครอบครัว (Board's family members ratio)	BFAM	จำนวนกรรมการที่เป็นสมาชิกครอบครัว/จำนวนกรรมการของคณะกรรมการบริษัท
อัตราส่วนพื้นฐานความรู้ด้านการบัญชีหรือการเงินของกรรมการ (Board's accounting or finance knowledge ratio)	BACC	จำนวนกรรมการบริษัทที่มีพื้นฐานความรู้ด้านการบัญชีหรือการเงิน/จำนวนกรรมการของคณะกรรมการบริษัท
อัตราส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมของกรรมการบริษัทต่อปี (Board's meeting ratio)	BMEE	จำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมของกรรมการบริษัทต่อปี/จำนวนครั้งทั้งหมดที่เปิดประชุมโดยคณะกรรมการตรวจสอบต่อปี
ลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบของธุรกิจ		
ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit committee's size)	ACSI	เลขกำลังของฐาน 2 ของจำนวนกรรมการ
อัตราส่วนของการการตรวจสอบที่เป็นอิสระ (Audit committee's independent non-executive directors ratio)	ACIN	จำนวนกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ/จำนวนกรรมการของคณะกรรมการตรวจสอบ
อัตราส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบต่อปี (Audit committee's meeting ratio)	ACME	จำนวนกรรมการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบต่อปี/จำนวนครั้งทั้งหมดที่เปิดประชุมโดยคณะกรรมการตรวจสอบต่อปี
อัตราส่วนกรรมการตรวจสอบที่มีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน (Audit committee's accounting or finance expert ratio)	ACEX	จำนวนกรรมการตรวจสอบที่มีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน/จำนวนกรรมการของคณะกรรมการตรวจสอบ
ลักษณะผู้ตรวจสอบภายในของธุรกิจ		
บริษัทมีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายใน (Internal audit department is in company existence)	IADE	มีค่าเท่ากับ 1 ถ้าบริษัทมีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายใน และมีค่าเท่ากับ 0 ถ้าบริษัทไม่มีการจัดตั้ง
ตัวแปรกดดัน (Moderator variable)	Mo	
การดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ (Scope of business operations as conglomerate)	CONG	มีค่าเท่ากับ 1 ถ้าเป็นบริษัทในกลุ่มธุรกิจของธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ซีพี เซ็นทรัล สมยูไนเต็ด สหพัฒนพิบูลย์ บุนนาค ไทยพาณิชย์ ศรีกรุงวัฒนา และดีเอ็มอี และ มีค่าเท่ากับ 0 ถ้าเป็นอย่างอื่น

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล
ภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง
ตัวแปรอิสระและตัวแปรกดตัน

	Mean	SD	BSIZ	BEKE	BOUT	BIND	BFAM	BACC	BMEE	ACSI	ACIN	ACME	ACEX	IADE	CONG
BSIZ	10.918	2.774	1.000	-.191**	-.402**	-.376**	-.054	-.142**	-.194**	.196**	.017	.063	.066	.114*	.284**
BEKE	.350	.164		1.000	-.781**	-.092	.179**	.068	.156**	-.050	.014	.041	-.015	-.027	-.096
BOUT	.332	.188			1.000	-.528**	-.107**	-.116*	-.189**	.016	-.363**	-.055	.075	.080	.240**
BIND	.318	.114				1.000	-.101*	.080	.107*	.037	.577**	.020	-.087	-.097	-.240**
BFAM	.193	.167					1.000	-.093	.044	-.022	.008	-.032	-.018	-.085	.014
BACC	.115	.110						1.000	.074	.016	.046	-.022	.228**	-.010	-.036
BMEE	.864	.099							1.000	.056	.014	.205**	.020	-.026	-.056
ACSI	3.075	.291								1.000	-.001	-.020	-.034	.026	.133**
ACIN	.918	.200									1.000	-.021	.020	-.030	-.058
ACME	.918	.113										1.000	.007	.117*	.038
ACEX	.040	.107											1.000	.060	-.007
IADE	.787	.410												1.000	.094
CONG	.134	.341													1.000

หมายเหตุ : * $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 1 การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรกดตันโดยกำหนดค่าความสัมพันธ์ ถ้ามีค่ามากกว่า .80 จะเกิดปัญหาจากการที่ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก (Multicollinearity) ซึ่งมีการใช้ในการวิจัย (Field. 2000, Mangena & Pike. 2005) พบว่า ไม่เกิด Multicollinearity ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรกดตัน เนื่องจากมีความสัมพันธ์กันอยู่ระหว่าง .001 ถึง .781 ซึ่งความสัมพันธ์มีค่าไม่เกิน .80 ดังนั้น ตัวแปรอิสระและตัวแปรกดตันทุกตัวสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอย โดยลำดับขั้นได้ เมื่อไม่เผชิญกับปัญหา Multicollinearity

ตารางที่ 2 ผลลัพธ์ค่าสถิติจากการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้นของการดำเนินธุรกิจ เป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมรวมทุกด้าน

ตัวแปร	ค่า Beta ของสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนมาตรฐาน		
	ขั้นที่ 1 (IV)	ขั้นที่ 2 (MO)	ขั้นที่ 3 (IVMO)
ตัวแปรอิสระ			
ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (BSIZ)	.257**	.239**	.295**
อัตราส่วนของการการเป็นผู้บริหาร (BEXE)	.125	.075	.023
อัตราส่วนของการการจากภายนอกที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร (BOUT)	.211	.136	.066
อัตราส่วนของการการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร (BIND)	.465*	.452*	.435*
อัตราส่วนของสมาชิกครอบครัว (BFAM)	-.117*	-.121*	-.063
อัตราส่วนพื้นฐานความรู้ด้านการบัญชีหรือการเงินของการการ (BACC)	-.043	-.047	-.046
อัตราส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมของการการตรวจสอบ (BMEE)	.050	.052	.036
ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACSI)	.074	.060	-.080
อัตราส่วนของการการตรวจสอบที่เป็นอิสระ (ACIN)	-.130*	-.141*	-.151*
อัตราส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมของการการตรวจสอบต่อปี (ACME)	-.007	-.013	-.020
อัตราส่วนรวมการตรวจสอบที่มีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน (ACEX)	.039	.046	.075
บริษัทมีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายใน (IADE)	.105*	.098*	.096
ตัวแปรควบคุม			
การดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ (CONG)		.130**	-4.051*
ตัวแปรรวม (ตัวแปรอิสระ x ตัวแปรควบคุม)			
BSIZ x CONG			-.630*
BEXE x CONG			.469
BOUT x CONG			.982
BIND x CONG			.152
BFAM x CONG			-.273**
BACC x CONG			-.045
BMEE x CONG			.502
ACSI x CONG			1.849**
ACIN x CONG			.300
ACME x CONG			.665
ACEX x CONG			-.040
IADE x CONG			.336*
สถิติที่ใช้ในการวิจัย			
อำนาจการตัดสินใจ (R Square)	.153	.168	.249
อำนาจการตัดสินใจที่ถูปรับแก้ (Adjusted R Square)	.126	.139	.197
อำนาจการตัดสินใจที่เปลี่ยนแปลง (R Square Change)	.153	.015	.081
ค่าสถิติทดสอบ F ที่เปลี่ยนแปลง (F Change)	5.676**	6.616**	3.269**
ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความเป็นอิสระกันของค่าภาคเคียน (Durbin-Watson)			1.711
ค่า Tolerance / ค่า Tolerance สูงสุด			.026 / .960

หมายเหตุ : * $p < .05$, ** $p < .01$

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล
ภาคสมัครใจ ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลของการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น แบ่งเป็น 3 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 นำตัวแปรอิสระจากลักษณะการกำกับดูแลกิจการเข้าสมการวิเคราะห์การถดถอย จากตารางที่ 2 พบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (BSIZ) อัตราส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร (BIND) และบริษัทมีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายใน (IADE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมรวมทุกด้าน (ALLVD) โดยมีค่า (Beta) ของสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Standardized Coefficients) เท่ากับ .257**, .465* และ .105* ตามลำดับ นอกจากนี้อัตราส่วนของสมาชิกครอบครัว (BFAM) และอัตราส่วนของกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ (ACIN) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมรวมทุกด้าน (ALLVD) โดยมีค่า (Beta) ของสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Standardized Coefficients) เท่ากับ -.117*, -.130*

ขั้นที่ 2 นำตัวแปรทดแทนจากการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ (CONG) เข้าสมการวิเคราะห์การถดถอย จากตารางที่ 2 พบว่า การดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ (CONG) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมรวมทุกด้าน (ALLVD) โดยมีค่า (Beta) ของสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Standardized Coefficients) เท่ากับ .130**

ขั้นที่ 3 นำตัวแปรร่วมระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรทดแทน เข้าสมการวิเคราะห์การถดถอย จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรร่วมระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACSI) และบริษัทมีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายใน (IADE) กับตัวแปรทดแทน คือ การดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ (CONG) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมรวมทุกด้าน (ALLVD) โดยมีค่า (Beta) ของสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Standardized Coefficients) เท่ากับ 1.849**, และ .336* ตามลำดับ นอกจากนี้ตัวแปรร่วมระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (BSIZ) และอัตราส่วนของสมาชิกครอบครัว (BFAM) กับตัวแปรทดแทนคือ การดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ (CONG) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ

ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมรวมทุกด้าน (ALLVD) โดยมีค่า (Beta) ของสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Standardized Coefficients) เท่ากับ $-.630^*$, และ $-.273^{**}$ ตามลำดับ โดยตัวแปรทดแทน คือ การดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ (CONG) เป็นตัวแปรทดแทนประเภท Quasi Moderator คือ เป็นได้ทั้งตัวแปรพยากรณ์อิสระและตัวแปรร่วมกับตัวแปรอิสระ

อภิปรายผล

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่ใหญ่กว่ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับสูงกว่าบริษัทที่มีขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่เล็กกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Evans (2004), Haniffa & Cooke (2002) และสรุปผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการบริษัทควรประกอบด้วย กรรมการที่เป็นผู้บริหารและกรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารโดยแบ่งออกเป็นกรรมการที่เป็นอิสระและกรรมการจากภายนอกอื่นเพื่อจะทำให้บริษัทจดทะเบียนได้รับการยอมรับมากขึ้นทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความโปร่งใส และประสิทธิภาพของฝ่ายบริหารผลลัพธ์ที่ตามมา คือ ความเชื่อมั่นของผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

อัตราส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารที่มากกว่ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับสูงกว่าอัตราส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารที่น้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Balachandran & Bliss (2004), Chen & Jaggi (2000) และสรุปผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการบริษัทควรประกอบด้วย กรรมการที่เป็นอิสระในจำนวนที่เพียงพอที่จะสามารถสร้างกลไกเพื่อถ่วงดุลอำนาจภายในคณะกรรมการของบริษัทไม่ให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดมีอำนาจเหนือการตัดสินใจของคณะกรรมการบริษัทและทำให้กรรมการทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยคณะกรรมการบริษัทควรประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด และมีจำนวนกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 3 คน

อัตราส่วนของสมาชิกครอบครัวที่มากกว่ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าอัตราส่วนของสมาชิกครอบครัวที่น้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Haniffa & Cooke (2002), Ho & Wong (2001) และสรุปผลการศึกษา

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล
ภาคสมัครใจ ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ว่าคณะกรรมการบริษัทควรประกอบด้วย กรรมการที่เป็นอิสระและกรรมการจากภายนอกอื่น
ในจำนวนที่เพียงพอที่จะสามารถสร้างกลไกเพื่อถ่วงดุลอำนาจภายในคณะกรรมการของ
บริษัทไม่ให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดมีอำนาจเหนือการตัดสินใจของคณะกรรมการ
บริษัทและทำให้กรรมการทุกคนสามารถแสดงความเห็นได้อย่างอิสระ

อัตราส่วนของกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระที่มากกว่ามีอิทธิพลต่อการ
เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าอัตราส่วนของกรรมการตรวจสอบที่เป็น
อิสระที่น้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Willekens, Vander Bauwhede,
Gaeremynck, & Van de Gucht (2004) ถึงกระนั้นก็ตามผลการวิจัยนี้ไม่สนับสนุนกับ
ผลงานวิจัยของ Balachandran & Bliss (2004) และสรุปผลการศึกษาว่าผลการวิจัยครั้งนี้
ยังมีกลุ่มเครือของความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนของกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ กับ
ระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม
อย่างไรก็ตามการศึกษาค้นคว้าสนับสนุนองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบควร
ประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 3 คน โดยจำนวนสมาชิกควรขึ้นอยู่กับขนาด
ขอบเขตความรับผิดชอบต่อสังคมและควรมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยทั่วไปจำนวน
สมาชิกจะอยู่ระหว่าง 3 ถึง 5 คน

บริษัทที่มีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายในบริษัทมีอิทธิพลต่อการเปิดเผย
ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับสูงกว่าบริษัทที่ไม่มีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายใน
บริษัท ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Willekens, Vander Bauwhede, Gaeremynck &
Van de Gucht (2004) และสรุปผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการควรจัดทำ รักษาไว้
และทบทวนระบบการควบคุมทางการเงิน การดำเนินงานและการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน
ตลอดจน การจัดการความเสี่ยงและการให้ความสำคัญกับสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า และ
รายการผิดปกติทั้งหลาย โดยคณะกรรมการควรจัดให้มีงานตรวจสอบภายในแยกเป็น
หน่วยงานหนึ่งของบริษัทจดทะเบียน

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์
ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับ
ความรับผิดชอบต่อสังคม

บริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือและมีขนาดของคณะกรรมการ

บริษัทที่ใหญ่กว่าจะมีแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือและมีขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่เล็กกว่า และบริษัทที่ไม่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Wallace, Naser & Mora (1994) และสรุปผลการวิจัย พบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัท ไม่สามารถช่วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมเพิ่มขึ้นในบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ

บริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือและมีอัตราส่วนของสมาชิกครอบครัวที่มากกว่าจะมีแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือและมีอัตราส่วนของสมาชิกครอบครัวที่น้อยกว่า และบริษัทที่ไม่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Wallace, Naser & Mora (1994) และสรุปผลการวิจัย พบว่า อัตราส่วนของสมาชิกครอบครัวไม่สามารถช่วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมเพิ่มขึ้นในบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ

บริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือและมีขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบที่ใหญ่กว่าจะมีแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับสูงกว่าบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือและมีขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบที่เล็กกว่า และบริษัทที่ไม่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Wallace & Naser (1995) และสรุปผลการวิจัยพบว่า ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบสามารถช่วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมเพิ่มขึ้นในบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ

บริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือและมีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายใน จะมีแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับสูงกว่าบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือและไม่มีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายใน และบริษัทที่ไม่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Wallace & Naser (1995) และสรุปผลการวิจัยพบว่า การจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายในสามารถช่วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมเพิ่มขึ้นในบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ

นอกจากนี้ การวิจัยของ Wiwattanakantang (1999, 2000) ได้ให้คำ

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล
ภาคสมัครใจ ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จำกัดความของกลุ่มบริษัทที่เป็นเครือในประเทศไทย คือ กลุ่มของบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน และบริษัทย่อยในหลายอุตสาหกรรมที่มีความมั่งคั่งมาก และผลการวิจัยพบว่า กลุ่มบริษัทที่เป็นเครือในประเทศไทย มีการครอบครองหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงในระดับเข้มข้นจากวิธีการใช้บริษัทคุมหุ้น (Holding company) หรือบริษัทแม่ (Parent company) ซึ่งบริษัทคุมหุ้นหรือบริษัทแม่ตั้งขึ้นมาเพื่อควบคุมบริษัทต่าง ๆ ในกลุ่มบริษัทเดียวกันและมีผู้ก่อตั้งบริษัท สมาชิกครอบครัว และผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดของบริษัทแม่ที่มีหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงในระดับเข้มข้นเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทรวม บริษัทย่อย และบริษัทที่เกี่ยวข้องกันในกลุ่มเดียวกัน ผลประโยชน์ที่ได้จากการตั้งบริษัทคุมหุ้นหรือบริษัทแม่คือ เพื่อลดภาษีเงินได้ที่เกี่ยวข้องกับรายได้ของสมาชิกครอบครัวของผู้ก่อตั้ง เนื่องจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทยเป็นอัตราคงที่ ซึ่งต่ำกว่าอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เป็นแบบก้าวหน้า และเงินได้จากเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนสามารถเครดิตภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้อีกด้วย และสรุปผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือเป็นตัวแปรที่บริษัทอาจควบคุมได้หรือควบคุมไม่ได้และอาจจะดำรงภายใต้ช่วงเวลาหนึ่งเฉพาะหรืออาจจะดำรงอยู่ตลอดไปได้ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง

- Abbott, L.J., & Parker, S. (2000). **Audit selection and audit committee characteristics**. Auditing : A Journal of Practice and Theory, 19 (2), 47 - 66.
- Ahmed, K., & Nicholls, D. (1994). **The Impact of non - financial company characteristics on mandatory disclosure in developing countries : The case of Bangladesh**. International Journal of Accounting Education and Research, 29 (1), 62 - 77.
- Balachandran, J., & Bliss, M. (2004). **Board independence and voluntary disclosure: Evidence from Malaysia**. Working Paper, Department of Accountancy City University of Hong Kong. Available e-mail : acbala@cityu.edu.hk and acmb@cityu.edu.hk [2004, Jun 10].
- Botosan, C.A. (1997). **Disclosure level and the cost of equity capital**.

- The Accounting Review, 72 (3), 323 - 349.
- Buzby, S.L. (1975). **Company size, listed versus unlisted stocks, and the extent of financial disclosure.** Journal of Accounting Research, 13 (1), 16 - 37.
- Center for International Financial Analysis & Research (CIFAR). (1995). **International accounting and auditing trends.** (4th ed.). Edited by V.B. Bavishi. Princeton, NJ : CIFAR.
- Cerf, A.R. (1961). **Corporate reporting and investment decisions.** Berkeley, CA : The University of California Press.
- Chau, G.K., & Gray, S.J. (2002). **Ownership structure and corporate voluntary disclosure in Hong Kong and Singapore.** The International Journal of Accounting, 37, 247 - 265.
- Chen, C.J.P., & Jaggi, B. (2000). **The association between independent non - executive directors, family control and financial disclosures.** Journal of Accounting and Public Policy, 19 (4 - 5), 285 - 310.
- Chobpichien, C., Haron, H., & Ibrahim, D.N. (2007). **Quality of board of directors, ownership structure and level of voluntary disclosure of listed companies in Thailand.** Euro Asia Journal of Management, 17 (1), 3 - 39.
- _____. (2008). **Corporate governance, executive directors and level of voluntary disclosure : The case of public listed companies in Thailand.** Malaysian Management Journal, 12 (1 & 2), 17 - 70.
- Chow, C.W., & Wong - Boren, A. (1987). **Voluntary financial disclosure by Mexican corporations.** The Accounting Review, 62 (3), 533 - 554.
- Cooke, T.E. (1989). **Voluntary corporate disclosure by Swedish companies.** Journal of International Financial Management and Accounting, 1 (2), 171 - 195.
- _____. (1991). **An assessment of voluntary disclosure in the annual reports of Japanese corporations.** The International Journal of

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล
ภาคสมัครใจ ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Accounting, 26 (3), 174 - 189.

- _____. (1992). **The impact of size, stock market listing and industry type on disclosure in the annual reports of Japanese listed companies.** Accounting and Business Research, 22 (87), 229 - 237.
- Costales, S.B., & Szurovy, G. (1994). **The guide to understanding financial statements.** New York, NY: McGraw - Hill, Inc.
- Craswell, A.T., & Taylor, S.L. (1992). **Discretionary disclosure of reserves by oil and gas companies: An economic analysis.** Journal of Business Finance and Accounting, 19 (2), 295 - 308.
- Cronbach, L.J. (1951). **Coefficient alpha and the internal structure of tests.** Psychometrika, 16 (3), 297 - 334.
- Dalton, D.R., Daily, C.M., Johnson, J.L., & Ellstrand, A.E. (1999). **Number of directors and financial performance: A meta - analysis.** Academy of Management Journal, 42 (6), 674 - 686.
- Depoers, F. (2000). **A cost-benefit analysis of voluntary disclosure : Some empirical evidence from French listed companies.** The European Accounting Review, 9 (2), 245 - 263.
- Eng, L.L., & Mak, Y.T. (2003). **Corporate governance and voluntary disclosure.** Journal of Accounting and Public Policy, 22, 325 - 345.
- Evans, M. (2004). **Board characteristics, firm ownership and voluntary disclosure.** (Working Paper No. 27708). Fuqua School of Business, Duke University, Durham.
- Felo, A.J., Krisnamurthy, S., & Solieri, S.A. (2003). **Audit committee characteristics and the perceived quality of financial reporting : An empirical analysis.** Working Paper Series, Binghamton University School of Management. [Online]. Available: <http://papers.ssrn.com>.
- Field, A. (2000). **Discovering Statistic Using SPSS for Windows.** London : Sage.
- Firth, M. (1979). **The impact of size, stock market listing, and auditors on voluntary disclosure in corporate annual reports.** Accounting

- and Business Research, 9 (33), 273 - 280.
- Fukukawa, K., & Moon, J. (2004). **A Japanese model of corporate social responsibility?** The Journal of Corporate Citizenship, 16, 45 - 59.
- Gao, S. S., Heravi, S., & Xiao, J. Z. (2005). **Determinants of corporate social and environmental reporting in Hong Kong : A research note.** Accounting Forum, 29, 233 - 242.
- Hackston, D., & Milne, M.J. (1996). **Some determinants of social and environmental disclosures in New Zealand companies.** Accounting, Auditing and Accountability Journal, 9 (1), 77 - 108.
- Haniffa, R.M., & Cooke, T.E. (2002). **Culture, corporate governance and disclosure in Malaysian corporations.** ABACUS, 38 (3), 317 - 349.
- _____. (2005). **The impact of culture and governance on corporate social reporting.** Journal of Accounting and Public Policy, 24, 391 - 430.
- Ho, S.S.M., & Wong, K.S. (2001). **A study of the relationship between corporate governance structures and the extent of voluntary disclosure.** Journal of International Accounting Auditing & Taxation, 10, 139 - 156.
- Hossain, M.A., Perera, M.H.B., & Rahman, A.R. (1995). **Voluntary disclosure in the annual reports of New Zealand companies.** Journal of International Financial Management and Accounting, 6 (1), 69 - 87.
- Hossain, M.A., Tan, L.M., & Adams, M. (1994). **Voluntary disclosure in an emerging capital market: Some empirical evidence from companies listed on the Kuala Lumpur Stock Exchange.** The International Journal of Accounting, 29 (4), 334 - 351.
- Inchausti, B.G. (1997). **The influence of company characteristics and accounting regulations on information disclosed by Spanish firms.** The European Accounting Review, 6 (1), 45 - 68.
- Jensen, M.C., & Meckling, W.H. (1976). **Theory of the firm : Managerial behavior, agency costs and ownership structure.** Journal of

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล
ภาคสมัครใจ ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

- Financial Economics, 3, 305 - 360.
- Jonas, G.J., & Blanchet, J. (2000). **Assessing quality of financial reporting.** Accounting Horizons, 14 (3), 353 - 363.
- Knutson, P. (1992). **Financial reporting in the 1990's and beyond AIMR 1990's.**
- Lang, M., & Lundholm, R. (1993). **Cross-sectional determinants of analyst ratings of corporate disclosures.** Journal of Accounting Research, 31 (2), 246 - 271.
- Malone, D., Fries, C., & Jones, T. (1993). **An empirical investigation of the extent of corporate financial disclosure in the oil and gas industry.** Journal of Accounting, Auditing and Finance, 8 (3), 249 - 273.
- Mangena, M., & Pike, R. (2005). **The effect of audit committee shareholding, financial expertise and size on interim financial disclosures.** Accounting and Business Research, 35 (4), 327 - 349
- McKinnon, J.L., & Dalimunthe, L. (1993). **Voluntary disclosure of segment information by Australian diversified companies.** Accounting and Finance, 33 (1), 33 - 50.
- McNally, G.M., Eng, L.H., & Hasseldine, C.R. (1982). **Corporate financial reporting in New Zealand: An analysis of user preferences, corporate characteristics and disclosure practices for discretionary information.** Accounting and Business Research, 13 (49), 11 - 20.
- Mintzberg, H. (1983). **Power in and around organizations.** Englewood Cliffs, NJ: Prentice - Hall.
- Muller, D., Judd, C.M. , & Yzerbyt, V.Y. (2005). **When moderation is mediated and mediation is moderated.** Journal of Personality and Social Psychology, 89 (6), 852 - 863.
- Nunnally, J.C. (1978). **Psychometric theory** (2nd ed.). New York: McGraw-Hill, Inc.
- Paweewun, O. (2003, Jan 3). **Improving corporate governance in Thailand.** Nation (Thailand), Accession Number: 2W83892068666, pp. 1 - 2.
- Raffournier, B. (1995). **The determinants of voluntary financial disclosure by Swiss listed companies.** The European Accounting Review, 4 (2),

261 - 280.

- Rahman, A.B.A. (1998). **Disclosure of corporate financial information in Malaysia**. Unpublished PhD Thesis, University of Newcastle.
- Saudagaran, S.M., & Diga, J.G. (1997). **Financial reporting in emerging capital Markets : Characteristics and policy issues**. Accounting Horizons, 11 (2), 41 - 64.
- Singhvi, S.S., & Desai, H.B. (1971). **An empirical analysis of the quality of corporate financial disclosure**. The Accounting Review, 46 (1), 129 - 138.
- Standard & Poor's & the National University of Singapore (S&P & CGFRC). (2004, April 21). **Corporate governance in Thailand: A study of SET 50 companies**. Bangkok Post, p.1.
- Sureshchandar, G.S., Rajendran, C., & Anantharaman, R.N. (2002). **Determinants of customer – perceived service quality: A confirmatory factor analysis approach**. Journal of Services Marketing, 16 (1), 9 - 34.
- Vafeas, N. (2001). **Research notes on audit committee appointments**. Auditing: A Journal of Practice and Theory, 20 (1), 197 - 207.
- Wallace, R.S.O., & Naser, K. (1995). **Firm - specific determinants of the comprehensiveness of mandatory disclosure in the corporate annual reports of firms listed on the Stock Exchange of Hong Kong**. Journal of Accounting and Public Policy, 14, 311 - 368.
- Wallace, R.S.O., Naser, K., & Mora, A. (1994). **The relationship between the comprehensiveness of corporate annual reports and firm characteristics in Spain**. Accounting and Business Research, 25 (97), 41 - 53.
- Willekens, M., Vander Bauwhede, H., Gaeremynck, A., & Van de Gucht, L. (2004). **The impact of internal and external governance mechanisms on the voluntary disclosure of financial and non - financial performance**. Working Paper, KULeuven.[Online]. Available:<http://www.business.uiuc.edu/accountancy/research/vkzcenter/conferences/>

ผลกระทบของการดำเนินธุรกิจเป็นกลุ่มบริษัทในเครือที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล
ภาคสมัครใจ ในรายงานประจำปีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

gottingen/papaers/willekens [2006, August 5].

Williams, S.M., & Ho Wern Pei, C.A. (1999). **Corporate social disclosures by listed companies on their web sites : An international comparison.**

The International Journal of Accounting, 34 (3), 389 - 419.

Wiwattanakantang, Y. (1999). **An empirical study on the determinants of the capital structure of Thai firms.** Pacific - Basin Finance Journal, 7, 371 - 403.

_____. (2000). **The equity ownership structure of Thai firms.** Unpublished Working Paper, Institute of Economic Research, Hitotsubashi University, Japan.

Wright, D. (1996). **Evidence on the relation between corporate governance characteristics and the quality of financial reporting.** Working Paper Series, University of Michigan. [Online]. Available: <http://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/99042606>.

